

การส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11

นายเอนก มีชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-814-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019317

๑๔๓๑๑๑๑๑

THE PROMOTION OF INTERNAL SCHOOL SUPERVISION
OF SUPERVISORS IN THE OFFICE OF THE DISTRICT
PRIMARY EDUCATION , EDUCATIONAL
REGION ELEVEN

MR. ANEK MEECHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-814-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของ
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11

โดย

นายเอนก มีชัย

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

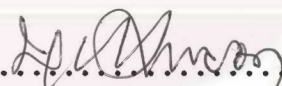
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

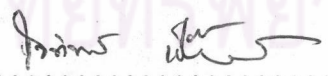

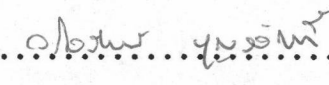
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

กรมส่งเสริมการศึกษานานาชาติ
กรมส่งเสริมการศึกษานานาชาติภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เอนก มีชัย : การส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 (THE PROMOTION OF INTERNAL
SCHOOL SUPERVISION OF SUPERVISORS IN THE OFFICES OF THE DISTRICT
PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 223 หน้า. ISBN 974-582-814-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย
ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอส่วนใหญ่ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนแล้วนำ
มากำหนดนโยบายและวางแผนส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร
โรงเรียนและครูที่ได้รับมอบหมายให้ไปนิเทศภายในโรงเรียน มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการนิเทศภายใน
โรงเรียน โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ และจัดประชุมสัมมนา ในการนิเทศทางไกลนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอ
ส่วนใหญ่ใช้สื่อประเภทแผ่นพับ-แผ่นปลิว มีการกำหนดมาตรการการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกับสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดและกลุ่มโรงเรียน และให้บริการสื่อ/เครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน โดยจัดไว้ที่
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอแล้วให้โรงเรียนยืมใช้ชั่วคราว ตลอดทั้งเสริมสร้างขวัญและ
กำลังใจแก่ผู้บริหารโรงเรียน โดยการชมเชยในที่ประชุม

ในการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่
ขาดความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการกำหนดนโยบายและวางแผนส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ได้รับมอบหมายให้ไปนิเทศภายในโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วไม่นำความรู้
ไปพัฒนาตนเองและหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียนจะเลยต่อการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอน นอกจากนี้
ศึกษานิเทศก์อำเภอยังขาดทักษะ และเทคนิคในการให้คำปรึกษา แนะนำ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ/
เครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมนิเทศทางไกล ส่วนการปฏิบัติงานนิเทศร่วมกับสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดและกลุ่มโรงเรียนนั้น การนิเทศติดตาม กำกับ ไม่ต่อเนื่อง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C441601 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD: SUPERVISOR/THE PROMOTION OF SUPERVISION/PRIMARY EDUCATION
EDUCATIONAL REGION ELEVEN

ANEK MEECHAI : THE PROMOTION OF INTERNAL SCHOOL SUPERVISION OF
SUPERVISORS IN THE OFFICE OF THE DISTRICT PRIMARY EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ELEVEN. THESIS. ADVISOR : ASST. PROF. DR. JAITHIP
CHUARATANAPHONG. 223 PP. ISBN 974-582-810-9

The objective of this research was to study the promotion of internal school supervision of supervisors in the office of the district primary education, Educational Region 11. Data were collected from district supervisors and school administrators by using questionnaire as research instrument. Data analysis was made in percentage.

It was found from the research that most district supervisors, based upon their study on the current state and problems of schools, formulated policies and plan to promote internal school supervision. School administrators and teachers concerned were also supported to enrich their knowledge and skills on internal school supervision techniques through the supervisors' advice, suggestions and seminar organization, As for distance supervision, most supervisors utilized brochures and leaflets. They also joined with provincial primary education offices and school clusters in laying down measures for internal school supervision supervision tools and media were also available at district primary education offices for loan to schools. In addition, morale of staff was elevated to administrators by giving admiration during school meetings.

In relation to problems confronted, most commonly found were the lack of school cooperation in policy and plan formulation on internal school supervision; the absence of knowledge application of the administrators and teachers who had already been trained; and the failure of the administrators to boost the teachers morale. Besides district supervisors did not have enough skills and techniques in giving advice nor did they receive sufficient funding for producing supervision tools and for organizing activities of distance supervision. Regarding joint supervision with provincial primary education offices and school clusters, it was found that supervision and monitoring were inconsistently undertaken.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ..... *Code*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Amir*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงโครงร่างวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยให้ข้อเสนอแนะแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน เขตการศึกษา 11 ทั้งที่เป็น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ที่ได้ให้ความร่วมมือและตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อเลื่อย-คุณแม่ต่วน มีชัย ขอบคุณ คุณมุกดา ประวาสุข คุณกิตติคุณ-คุณแม่ใจ พวงเพชร คุณเอกชัย-คุณอร่าม มีชัย คุณสุรินทร์-คุณสุทธิ จันทร์หอม คุณอดิศักดิ์-คุณเยาวลักษณ์ พิณจ้ออักษร คุณพงษ์ศักดิ์-คุณวันเพ็ญ อินทรามะ และหลาน ๆ ที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ตลอดทั้งพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ โดยเฉพาะ คุณประसार ภูติ ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอนก มีชัย

เมษายน 2536

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คานิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
การนำเสนอผลการวิจัย.....	7
2 ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การนิเทศการศึกษา.....	10
- ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	10
- ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	12
- ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา.....	15
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	18
- ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	18
- ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	19
- จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผู้นิเทศการศึกษาและผู้นิเทศภายในโรงเรียน.....	21
หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	22
การส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน.....	25
- การกำหนดนโยบายและวางแผนส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน.	26
- การให้คำปรึกษา แนะนำ สาธิต และ ช่วยเหลือการนิเทศภายในโรงเรียน.....	29
- การประสานงานเป็นวิทยากร และจัดประชุม อบรม สัมมนา.....	40
- การปฏิบัติงานนิเทศร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและ กลุ่มโรงเรียน.....	56
- การส่งเสริมการใช้อสื่อ/เครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน.....	59
- การจัดกิจกรรมนิเทศทางไกล.....	61
- การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน..	85
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน..	132
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	150
สรุปผลการวิจัย.....	150
อภิปรายผลการวิจัย.....	158
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	167
ข้อเสนอแนะในตารางวิจัยครั้งต่อไป.....	169
รายการอ้างอิง.....	170
ภาคผนวก	
ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือขอความร่วมมือ.....	175
ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	179
ประวัติผู้เขียน	223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 11....	72
2	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืน และมีความสมบูรณ์จำแนกตามจังหวัด.....	75
3	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	79
4	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน.....	82
5	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายส่งเสริม การนิเทศภายในโรงเรียน.....	86
6	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนงาน/โครงการส่งเสริมการนิเทศ ภายในโรงเรียน.....	89
7	แสดงข้อมูลการส่งเสริมให้โรงเรียนกำหนดนโยบาย และ วางแผนนิเทศภายในโรงเรียน.....	92
8	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ และ ช่วยเหลือการนิเทศภายในโรงเรียน.....	94
9	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการสาธิต.....	97
10	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการประสานงานเป็นวิทยากร และ จัดประชุม อบรม สัมมนา.....	99
11	แสดงข้อมูลการเป็นวิทยากร เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	100
12	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการและความจำเป็นในเรื่องการ นิเทศภายในโรงเรียนก่อนการจัดประชุม อบรม สัมมนา.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	แสดงข้อมูลการจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับความรู้ และ เทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน.....	104
14	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องในการจัดประชุม อบรม สัมมนา.....	107
15	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดประชุม อบรม สัมมนา การติดตามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรม รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับ.....	110
16	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศร่วมกับ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด.....	112
17	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศที่โรงเรียน ร่วมกับกลุ่มโรงเรียน.....	115
18	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้สื่อ/เครื่องมือ นิเทศภายในโรงเรียน.....	118
19	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิเทศทางไกล.....	122
20	แสดงข้อมูลการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ.....	128
21	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการกำหนดนโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียนของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ.....	133
22	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการให้คำปรึกษา แนะนำ สาธิต และ ช่วยเหลือการนิเทศภายในโรงเรียน.....	136
23	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานเป็นวิทยากร ประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	138
24	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศร่วมกับ สปจ. และกลุ่มโรงเรียน.....	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมการใช้สื่อ/เครื่องมือในเทศ ภายในโรงเรียน.....	143
26	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมนิตศทางไกล.....	145
27	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ.....	147

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย